

PALAUTA
TULEVAISUUTEEN

PALAUTA TULEVAISUUTEEN -OPPIMATERIAALIT TIETOA OPETTAJALLE

Tervetuloa matkalle tulevaisuuteen!

Kun pullon tai tölkin palauttaa palautus-automaattiin, se voi löytyä kaupan hyllyltä kaukana tulevaisuudessa uutena pullona ja tölkinä.

Käsissäsi olevat Palauta tulevaisuuteen -oppimateriaalit nappaavat oppilaasi mukaan tälle juomapakkausten matkalle selvittäen sitä, miten pullojen ja tölkkien materiaalit kiertävät, miten palautusjärjestelmä toimii ja miten itse voi olla mukana luomassa parempaa tulevaisuutta.

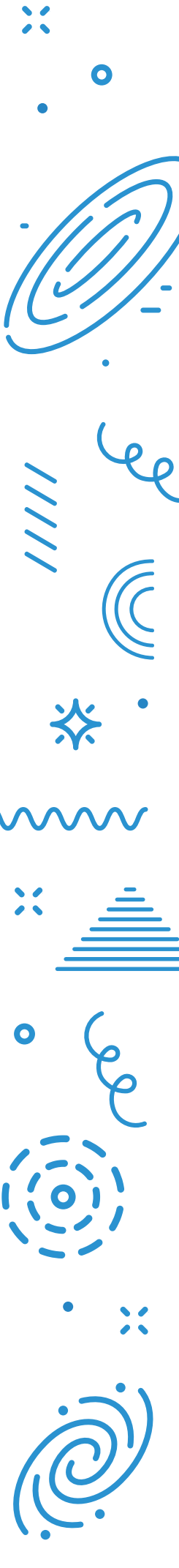
Suomessa on lähes 4000 palautusautomaattia, joihin palautetaan vuosittain yli kaksi miljardia juomapakkausta. Suomalaiset ovatkin maailman ahkerimpia juomapakkausten palauttajia. Tapa ja tottumus palauttaa pullot ja tölkit omaksutaan jo lapsena ja sitä pidetään tärkeänä läpi elämän. Palautus käy luontevasti, sillä jo päiväkodeissa, kouluissa ja perheissä opitaan kierrättämään ja välttämään turhaa roskaamista. Juomapakkausten kierrätysjärjestelmä on myös oiva käytännön esimerkki siitä, miten ihmiset ja yhteiskunta pyrkivät toimimaan kestävämmiin ympäristön eduksi – siksi se sopii hyvin opetusaiheeksi.

KENELLE PALAUTA TULEVAISUUTEEN -OPPIMATERIAALIT ON SUUNNATTU?

Oppimateriaali-kokonaisuuden ensisijaisena kohderyhmänä ovat peruskoulun 4.–7.-luokkalaiset, mutta materiaaleja voi soveltaa myös muiden ikäryhmien opetukseen.

MITÄ MATERIAALEJA PALAUTA TULEVAISUUTEEN -OPPIMATERIAALIPAKETTI SISÄLTÄÄ?

Palauta tulevaisuuteen -oppimateriaalipakettiin kuuluu useampia eri materiaaleja, joita voit hyödyntää yhdessä tai erikseen. Palauta tulevaisuuteen -tehtävävihkon voi tilata ilmaiseksi ja valmiiksi painettua jokaiselle oppilaalle omaksi osoitteessa www.subjectaid.fi. Sivustolta löytyy myös muita opetusta tukevia materiaaleja. Lisäksi kaikki materiaalit ovat ladattavissa sähköisessä muodossa (www.palpa.fi/kouluille).

- **Tehtävävihko** sisältää tietoa juomapakkausten kierrätyksestä sekä aiheeseen liittyviä pohdintakysymyksiä, tehtäviä ja tietovisan. Vihkoa voidaan käydä yhteisesti läpi tai oppilaat voivat tutustua vihkoon itsenäisesti.
- **Opettajan Powerpoint-esitys** sisältää pitkälti samat asiat kuin tehtävävihkokin, mutta esitettävämmässä muodossa. Esitys toimii erityisen hyvin, kun opettaja vetää keskustelua, mutta sen voi myös tulostaa oppilaille itsenäisesti tai ryhmissä käsiteltäväksi.
- **Tietovisa** kertoo eri materiaaleissa läpikäytyjä asioita tai kannustaa oma-aloitteiseen tiedonhakuun. Visa löytyy tehtävävihkon lopusta, mutta sen voi myös tulostaa erikseen Palpan verkkosivuilta.
- **Taustatietoa opettajalle** löytyy tämän esitteen lopusta. Faktatiedoista saat kättä pidempää muissa materiaaleissa esiintyvien pohdintakysymysten käsittelyyn ja lisätehtävien kehittelyyn.

MINKÄ OPPIAINEEN OPPITUNNEILLE MATERIAALIT SOPIVAT?

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta on yksi peruskoulun opetussuunnitelmaan kuuluvista aihekokonaisuuksista. Juomapakkausten kierrätys sopii hyvin osaksi tämän teeman käsittelyä, ja siitä löytyy aineksia useampiin eri oppiaineisiin.

Ympäristö- ja luonnontieto, biologia: Juomapakkausten kierrätys on hyvä arkipäiväinen ja jokaiselle tuttu esimerkki, kun käsitellään esimerkiksi kestävä kehitystä, ympäristövastuullista toimintaa, jätteiden käsittelyä ja materiaalien kiertokulkua.

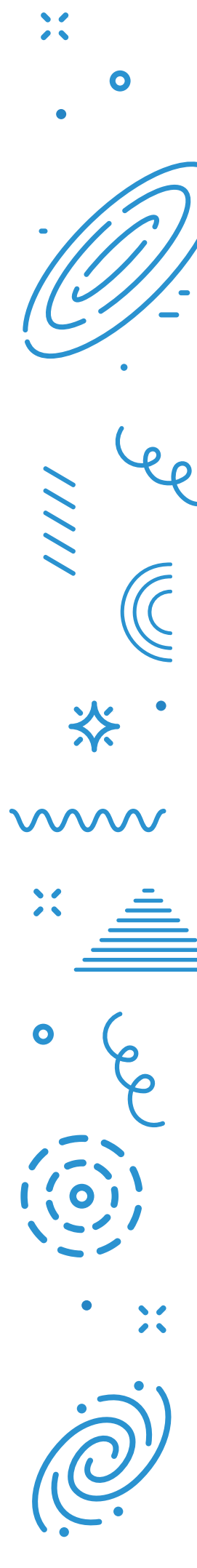
Yhteiskuntaoppi: Suomessa juomapakkausten kierrätysjärjestelmän olemassaolo perustuu jätelakiin ja kierrätyksestä saatavaan veroetuun. Se on hyvä esimerkki yhteiskunnan keinoista kannustaa yrityksiä ja kansalaisia yhteisen hyvän kannalta otolliseen toimintaan.

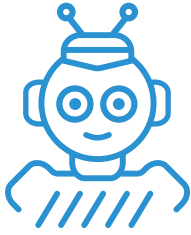
Matematiikka: Kierrätysjärjestelmään liittyvät pituudet, painot, kappalemäärät, pinta-alat ja prosentit sopivat soveltavien tehtävien aineistoksi.

Kotitalous: Juomapakkausten kierrätys on osa kodin jätehuoltoa, ja sen kautta voi keskustella laajemmin jätteiden lajittelun merkityksestä.

KUKA ON MATERIAALIEN TAKANA?

Palauta tulevaisuuteen -oppimateriaalien takana on juomapakkausten kierrätysjärjestelmiä hallinnoiva Suomen Palautuspakkaus Oy eli PALPA. PALPA on voittoa tuottamaton yhtiö, jonka omistavat vähittäiskaupan ja juomateollisuuden toimijat. Yksi PALPAn lakisääteisistä tehtävistä on edistää ja tukea kierrätystä esimerkiksi viestinnän keinoin.

PALAUTA
TULEVAISUUTEEN

TAUSTATIETOA OPETUKSEN TUEKSI

MIKSI JUOMAPAKKAUSTEN KIERRÄTTÄMINEN KANNATTAA?

Materiaalin kierrätys onnistuu sitä paremmin, mitä puhtaampaa se on ja mitä paremmin sen koostumus tunnetaan. Mitä tarkemmin kierrätettävät materiaalit lajitellaan heti kierrätysprosessin alkupäässä, sitä vähemmän sen siivoamiseen ja erotteluun täytyy käyttää aikaa ja rahaa myöhemmin. Pantillinen juomapakkausten kierrätysjärjestelmä on tehokasta kierrätystä: on paljon tehokkaampaa kerätä juomapakkaukset erikseen ja lajitella ne pakkausmateriaalin mukaan kuin seuloa niitä sekajätteen seasta vasta jätteenkäsittelylaitoksella.

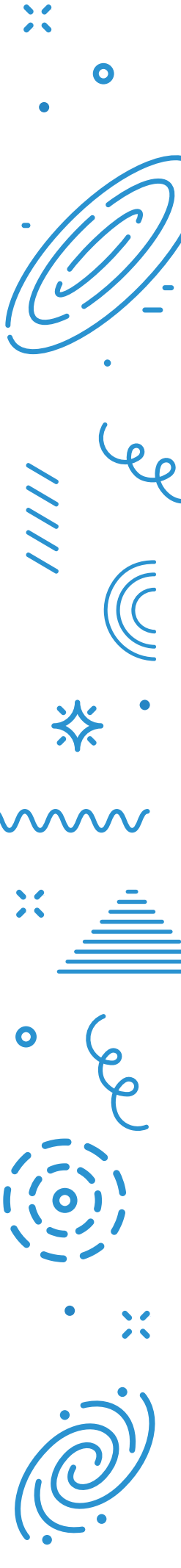
MITEN PANTTIJÄRJESTELMÄ TOIMII?

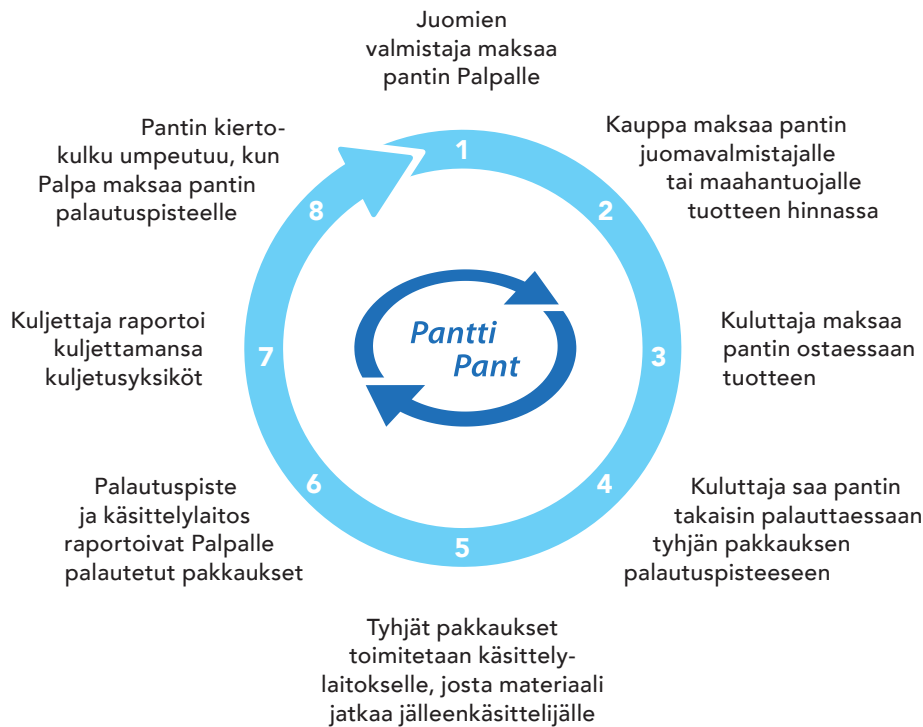
Juomien valmistajia ja maahantuojia kannustetaan kierrätykseen verotuksen avulla. Alkoholi- ja virvoitusjuomien pakkauksista kannetaan juomapakkausvero 0,51 € / litra, mutta veroa ei tarvitse maksaa, jos liittyy hyväksytyyn, toimivaan palautusjärjestelmään tai järjestää sellaisen itse. Käytännössä valtaosa liittyy Suomen Palautuspakkaus Oy:n eli PALPAN pyörittämään järjestelmään. Lisäksi jätelaissa säädetään myös esimerkiksi järjestelmien kierrätystavoitteista ja erilaisten juomapakkausten pantin minimimäärästä.

MITEN JA KENEN ANSIOSTA PANTTI KIERTÄÄ?

Valtaosa juomavalmistajista ja maahantuojista on liittynyt Palpan hallinnoimaan palautusjärjestelmään. Jotta juomapakkausten kierrätys toimii ja pakkausten materiaaleja pystytään hyödyntämään yhä uudelleen, vaaditaan yhteistyötä myös kaupoilta, logistiikka- ja kierrätysoperaattoreilta sekä tietysti kuluttajilta.

PALPA huolehtii kierrätysjärjestelmän hallinnoinnista ja ostaa alihankkijoiltaan mm. materiaalin kuljettamiseen ja käsittelyyn tarvittavat palvelut.

MIKÄ MOTIVOI IHMISIÄ PALAUTTAMAAN JUOMAPAKKAUKSET?

Vaikka pantti on hyvä kannustin kierrätykseen, kierrätyshalukkuuteen vaikuttavat silti muutkin asiat, esimerkiksi lähimmän palautuspisteen sijainti ja kuinka hyvin sen palautusautomaatit toimivat. Myös totumuksella ja asenteella on väliä: Suomessa pullojen palauttamiseen opitaan lapsesta asti, ja sitä pidetään tärkeänä. Tölkit ja pullot palautuvat kodeista erittäin hyvin. Pantillisista pakkauksista palautuu kaikkiaan kierrätettäviksi reilusti yli 90%, palautusasteen hieman vaihdellen eri pakkaustyypeissä.

MITEN JUOMAPAKKAUSTEN KIERRÄTYS TOIMII MUUALLA MAAILMASSA?

Muissa Pohjoismaissa juomapakkauksia kierrätetään Suomen tapaan valtakunnallisen ja yleisen pantillisen järjestelmän avulla. Kierrätysasteet eli palautuneiden pakkausten osuus suhteessa myytyjen pakkausten määrään ovat Pohjoismaissa erittäin korkeat.

Muita vaihtoehtoja juomapakkausten kierrättämiseen ovat esimerkiksi kauppaketjujen omat panttijärjestelmät, vapaaehtoinen lajittelu muun kotitalousjätteen tapaan ja lajittelu jätteenkäsittelylaitoksella.

Kysymyksiä tai palautetta? Kuulemme mieluusti palautetta tästä opetusmateriaalista! Voit täyttää palautelomakkeen osoitteessa www.palpa.fi/palaute tai lähettää sähköpostia osoitteeseen asiakaspalvelu@palpa.fi.